DZIENNIK URZĘDOWY

C. i K. KOMENDY OBWODOWEJ W OPATOWIE.

Prenumerata kwartalnie 3 korony.
Numer pojedynczy 10 halerzy.

Nr. 4.

Opatów, 15 października 1915.

1.

Obwieszczenie.

Obwieszczenie c. i k. wojskowego jeneralnego gubernatora ogłasza się w pełnej treści:

Do ludności kraju powierzonego mojemu zarządowi!

Łaską Jego C. i k. Apostolskiej Mości, mojego Najmiłościwszego Pana, powołany jako generalny Gubernator, na kierownika, obszarów pozostających w austro-węgierskim zarządzie wojskowym pozdrawiam Was jak najgoręcej i jestem szczerze przekonany, że okażecie się godnymi wielkiej dziejowej chwili, w której rozstrzygają się przyszłe losy Waszej ziemi.

Bohaterskie wojska dostojnych sprzymierzonych Monarchów w niepowstrzymanym zwycięskim pochodzie uwolniły Wasz kraj z pod panowania rosyjskiego.

Warszawa, Lublin, Wilno, Chełm i wszystkie inne historyczne ogniska Waszej starej kultury, znajdują się w posiadaniu sprzymierzonych. Jeżeli szczęście wojenne — jak Boga o to kornie prosimy — i dalej będzie nam sprzyjać, zaświta dla Was i dla Waszej ojczystej ziemi nowa era, swobodnego narodowego rozwoju i wszechstronnego postępu.

Zwycięskie austryacko-węgierskie wojska przyszły do Was jako przyjaciele i obrońcy, jako wybawcy z ciężkiej niedoli, jako szermierze wiary przekazanej Wam przez przodków, jako zwiastuny lepszej przyszłości.

Wasze powodzenie i Wasz dobrobyt leżą nam na sercu. Będzie mojem najpiękniejszem zadaniem, dostarczyć Wam niezbitych dowodów naszej gorącej pieczołowitości i naszego przyjaznego uczucia.

W Waszej mocy leży poprzeć mnie skutecznie Waszą patryotyczną działalnością w usiłowaniach skierowanych ku Waszemu rozwojowi. Od Was to samych zależy, a zostaniecie powołani do wspólnej pracy nad rozkwitem Waszej ojczyzny.

Przy pomocy Bożej powiedzie się nam wspólną pracą ten cel osiągnąć.

Kielce, we wrześniu 1915.

Ces. i król. wojskowy jenerał gubernator:
Eryk br. Diller m. p., jenerał major.

2.

Objęcie Komendy obwodu.

Z dniem 2. października 1915 objąłem Komendę obwodu Opatowskiego.

Rząd austryacko-węgierski dąży do tego, aby w obszarach okupowanych złagodzić w granicach możności rany zadane krajowi i ludności przez wojnę, oraz podnieść dobrobyt i wspierać rolnictwo, przemysł i handel.

Dla urzeczywistnienia tych celów przez prawidłową administracyę, oczekuję skutecznej pomocy z wszystkich stron i to tak od Wielebnego Duchowieństwa, ziemian i obywateli, jak również podległych mi burmistrzów, wójtów, sołtysów i innych funkcyonaryuszy publicznych. W Waszej mocy leży poprzeć mnie skutecznie w usiłowaniach skierowanych ku Waszemu rozwojowi i wspólnie ze mną pracować nad rozkwitem Waszej ojczyzny.

C. i k. Komendant Obwodu:
Walerian Fehmel, pułkownik.

3.

Rejestry stanu (metryki).

Z dzisiejszym dziennikiem urzędowym wydaje się dla rzymsko-katolickich urzędów parafialnych i izraelickich urzędów metrykalnych księgi metrykalne i wyciągi z metryk, a zarządzenia ogłoszone już w punkcie 5 dziennika urzędowego Nr. 1 należy jak najdokładniej wykonywać. Przekroczenia będą karane przez Komendę obwodową grzywną do 200 K., w razie nieściągalności grzywny aresztem do 10 dni.

Naśladowania lub fałszowania księgi metrykalnej albo wyciągu z metryk będą karane według wojskowych ustaw karnych.

Dla każdej gminy położonej w obrębie urzędów parafialnych należy prowadzić odrębne księgi dla wypadków urodzin, ślubu i śmierci.

Nazwiska miejscowości należy wpisywać do rubryki »Nr. domu« formularzy, przepisanych dla ksiąg metrykalnych i wyciągów z metryk.

4.

Zakaz handlu bydłem w Janowie.

Według pisma c. i k. Komendy obwodowej w Janowie zakazano wywozu bydła przeznaczonego na chów i rzeź (krowy, konie, owce i świnie) z tego powodu, że w obwodzie tym w ostatnich czasach coraz więcej odczuwać się daje brak tych zwierząt, który z tej przyczyny jeszcze wzrasta, że ludzie nie osiedleni w obwodzie janowskim, a szczególnie żydzi, znajdujące się jeszcze bydło zakupują.

Zwierzęta zakupione w janowskim obwodzie wbrew temu zakazowi będą skonfiskowane i nałożone będą grzywny do 2000 K, ewentualnie areszt do 6 miesięcy.

5.

Wynagrodzenie za dostarczone do podróży urzędowych wozy i za wozy do ciężaru.

a) W myśl rozporządzenia jeneralnej wojskowej gubernii Nr. 365 będzie w przyszłości za podwody dostarczane przez gminy albo osoby prywatne dla urzędowych podróży organów Zarządu wojskowego uiszczane wynagrodzenie, które po ukończeniu podróży będzie dostawcy w gotówce za potwierdzeniem wypłacone.

Wysokość wynagrodzenia ustala się w ten sposób, że za każdą rozpoczętą godzinę uiszcza się 60 h. za zaprzęg parokonny, za zaprzęg jednokonny lub konia wierzchowego 50 h.

Czas używania liczy się od chwili użycia aż do uwolnienia.

Jeżeli uwolnienie podwody nie następuje w miejscu zarekwirowania, dolicza się potrzebny czas powrotny do tego miejsca do czasu użycia.

b) Za wozy użyte do transportowania ciężarów należy wypłacić w gotówce po myśli rozporządzenia Naczelnej Komendy etapów Op. M. V. Nr. 54846 z 14. czerwca 1915 wynagrodzenie według miejscowych cen.

Jako najwyższe wynagrodzenie ustala się tymczasowo kwotę 5 h za q i km.

6.

List gończy.

Według listu gończego c. i k. wojskowego sądu przy Komendzie obwodowej w Jędrzejowie Nr. 1075 z 18. września b. r. jawił się dnia 26. sierpnia b. r. u Ewy Oszywa, zamieszkałej w Borku obwód Stopnica nieznany człowiek, który wyłudził od niej kwotę 507 rubli. Tenże oświadczył wymienionej, że mąż jej leży ranny w szpitalu za Warszawą i może być uwolniony za zapłatą 500 rubli w złocie.

Ewa Oszywa udała się z nieznanym do Jędrzejowa, a gdy tenże otrzymał od niej pieniądze rzekomo w celu wymiany na monetę złotą, umknął w niewiadomym kierunku.

Opis osoby:

Średni i smukły, około 30 lat liczący, podłużna dość chuda twarz, czarny włos i wąsy, powyżej środka wargi czarna plamka (pieprzyk).

Ubranie: kratkowany surdut, spodnie w brunatne i czarne paski, trzewiki gumowe albo sznurowane, czarny miękki kapelusz, trykotowa koszula, na niej biała koszula bez kołnierzyka i bez krawatki.

Wzywa się wszystkie Komendy, władze bezpieczeństwa i organa, aby za nieznajomym śledziły, w razie przydybania go przyaresztowały i tutaj odstawiły.

7.

Sądownictwo.

I. Zasady ogólne.

§ 1.

Podjęcie urzędowania.

Przerwany skutkiem działań wojennych wymiar sprawiedliwości w zakresie sądownictwa cywilnego oraz

karnego, o ile to ostatnie nie jest wykonywane przez c. i k. Sądy wojskowe, zostaje w tutejszym obwodzie z dniem 1. października b. r. na nowo podjęty.

§ 2.

Obowiązujące prawo i rodzaje Sądów.

Na podstawie obowiązującego dotychczas w Królestwie Polskiem prawa materyalnego i formalnego wyrokować będą następujące instancye sądowe:

a) Sądy gminne w zakresie dotychczasowym;

b) Sąd c. i k. Komendy obwodowej:

1) w sprawach załatwianych dotychczas przez Sędziego pokoju;

2) jako druga i ostatnia instancya apelacyjna i rekursowa od wyroków Sądów gminnych;

3) jako I-sza instancya w sprawach należących dotąd przed Sąd okręgowy.

§ 3.

Reaktywowanie Sądów gminnych.

Zarządza się otwarcie Sądów gminnych w Opatowie, Iwaniskach, Łagowie, Kunowie, Ożarowie i Ćmielowie i poleca się Sędziom gminnym: Ludwikowi Żekowskiemu, Antoniemu Gawrońskiemu, Wincentemu Reklewskiemu, Czesławowi Janeckiemu, Władysławowi Świeżyńskiemu i Aleksandrowi Rusockiemu podjęcie urzędowania.

II. Organizacya Sądów gminnych.

§ 1.

Normy urzędowania.

Otwarte Sądy gminne urzędują wedle dotychczasowych praw i przepisów, o ile one wyraźnie rozporządzeniem c. i k. Komendy Obwodu nie zostaną zmienione i do wiadomości Sądów gminnych drogą Dziennika urzędowego, podane nie zostaną.

§ 2.

Kompetencya.

Właściwość Sądów gminnych, zarówno pod względem rzeczowym, a to tak w zakresie spraw cywilnych i karnych, jak i terytoryalnym, zostaje niezmieniona.

W szczególności należą tu:

A. Pod względem właściwości rzeczowej:

a) w sprawach cywilnych:

1) Wszystkie pozwy wynikłe ze zobowiązań bez różnicy tytułu, oraz pozwy o prawa do rzeczy ruchomych, jeżeli wartość przedmiotu skargi nie przewyższa 300 rub., dalej pozwy o zwrot szkody, także wówczas, jeżeli w czasie wniesienia pozwu nie może być jeszcze oznaczona wysokość szkody;

2) żądania o restytucyę naruszonego lub utraconego posiadania w przeciągu jednego roku od chwili naruszenia lub utraty posiadania;

3) prośby o ubezpieczenie dowodów bez względu na wysokość kwoty (przeprowadzenie dowodu ku wiecznej pamięci);

4) prośby o przymusowe wykonanie aktów rejentalnych (aktów notaryalnych; należy je odróżniać od aktów sądów rozjemczych) i protestowanych rewersów, o ile wartość przedmiotu, lub prawa nie przewyższa 300 rubli;

5) sprawy spadkowe po włościanach odnośnie do t. zw. gruntów ukazowych (t. j. takich, które oddane zostały włościanom przy zniesieniu poddaństwa) i to bez względu na obszar gruntu;

6) pozwy z powodu przekroczenia przepisów dotyczących sprzedaży gruntów.

W y j ę t e z p o d o r z e c z n i c t w a S ą d ó w g m i n n y c h są pozwy o uznanie praw własności i dotyczące praw do rzeczy nieruchomych (praw serwitutowych, emphyteusis), sprawy górnicze, pozwy wynikłe z umów z państwowymi (skarbowoeraryalnymi) zarządami i pozwy o prawa do wynalazków i przywilejów.

b) W sprawach karnych.

1) Przekroczenia, dla których w ustawie: o karach wymierzanych przez sędziów pokoju, oznaczone są następujące kary:

a) nagany, upomnienia i przestrogi;

b) grzywny do wysokości 300 rubli;

c) kary aresztu do 3 miesięcy;

d) kary więzienia do jednego roku;

2) sprawy sług i robotników;

3) sprawy polowania.

K o m p e t e n c y a s ą d ó w g m i n n y c h j e s t w y k l u c z o n ą:

a) jeżeli z karą połączone jest: odstawienie przez policyę podsądnego z miejsca pobytu, zakaz wykonywania handlu lub przemysłu albo zamknięcie lokali handlowych lub przemysłowych;

b) jeżeli kwota odszkodowania przewyższa 300 rubli;

c) jeżeli przekroczenie popełniły osoby należące do stanu wojskowego lub administracyi państwowej;

d) jeżeli przekroczenie polega na czynnej lub słownej zniewadze żandarma podczas wykonywania służby;

e) w wypadkach kradzieży i oszustwa według arty-

kułów 154 do 156, 158, 169 do 179 kodeksu karnego dla sędziów pokoju, jeżeli wartość skradzionej rzeczy lub powierzonego dobra przewyższa 30 rubli;

f) w wypadkach uszkodzeń cielesnych oznaczonych bliżej w art. 1483 część 2. i 1485 kodeksu karnego z r. 1885 i art. 1494;

g) w wypadkach przewidzianej w art. 31 kodeksu karnego dla Sędziów pokoju obrazy czci straży ziemskiej (niżnych czynow zemskoi straży) podczas wykonywania służby;

h) przy czynach karygodnych przewidzianych w art. 287, 288, 975, 977 kodeksu karnego (art. 287 obraza czci osób prywatnych w sali sądowej i podczas urzędowania, art. 288 obraza czci funkcyonaryuszów gminnych podczas wykonywania służby, art. 975 i 977 nadużycie dokumentów podróżnych bez zamiaru wyrządzenia szkody.

Nadto wyłączone są z pod kompetencyi sądów gminnych:

a) Kradzieże.

a) jeżeli wartość skradzionego przedmiotu przewyższa kwotę 30 rubli.

1) na miejscach poświęconych służbie Bożej;

2) rzeczy zamkniętych albo skradzionych przez podstępne wejście w dom;

3) w towarzystwie więcej osób, które jednak nie są zorganizowaną szajką;

4) popełnione w nocy;

5) podczas zgromadzenia;

6) w domach zajezdnych;

7) przez osoby, które były raz karane za kradzież, sprzeniewierzenie lub oszustwo;

8) wszelka kradzież drzewa z lasu.

b) Bez względu na wartość z pod właściwości sądów gminnych są wyjęte:

1) kradzież konia lub krowy;

2) kradzież w czasie podróży;

3) kradzież przez zorganizowaną szajkę;

4) kradzież z włamaniem się przy użyciu gwałtu i z narzędziem w ręku zagrażającem życiu;

5) kradzież przez osobę sprawującą urząd publiczny;

6) kradzież w czasie pożaru, powodzi lub innej klęski;

7) kradzież z zamkniętego domu, zabudowań domowych przez usunięcie przeszkód;

8) kradzież z miejsca poświęconego służbie Bożej rzeczy do tejże służby należących;

9) kradzież przez służbę, o ile do współudziału wzięto ludzi obcych;

10) kradzież przez właścicieli domów zajezdnych i ich służbę;

11) przez osoby duchowne lub należące do stanu szlacheckiego;

12) z wozów pocztowych, rządowych lub prywatnych instytucyi, tudzież prywatnych osób;

13) kradzież aktów i dokumentów nawet prywatnych dla przysporzenia korzyści sobie lub innym;

14) gdy sprawca był już dwukrotnie za kradzież karany.

b) Oszustwa.

a) Jeżeli wartość wyrządzonej szkody przenosi kwotę 30 rubli:

1) w sprawach handlowych kupna-sprzedaży, w rachunkach, z powodu jakości i ilości towaru i wymiana powierzonych rzeczy;

2) kto przez fałszywe przedstawienie przywłaszcza sobie cudze pieniądze albo inne przedmioty;

3) kto przy zapłacie długu w celu powtórnego ściągnięcia tegoż zatrzymuje odnośne weksle lub skrypta.

b) Bez względu na wartość wyjęte są z pod kompetencyi sądów gminnych następujące oszustwa:

1) gdy kto przybiera fałszywie charakter publicznego urzędnika;

2) kto dwukrotnie za oszustwo był karany;

3) gdy oszustwo popełniła osoba należąca do stanu szlacheckiego lub duchownego, i;

4) oszustwo przy grze w karty.

c) Wszelkie uszkodzenia cielesne, których następstwem są zranienia, nie należą do kompetencyi Sądów gminnych.

W wypadkach wątpliwych należy wnieść doniesienie do c. i k. Sądu wojskowego, aresztant zaś ma być przytrzymany w areszcie gminnym aż do dalszego zarządzenia.

B. Miejscowa właściwość sądów gminnych.

O właściwości Sądu rozstrzyga:

a) W sprawach cywilnych:

Miejsce zamieszkania, miejsce pobytu; dla nieruchomości miejsce położenia rzeczy (forum rei sitae); przy umowach miejsce wypełnienia i zawarcia umowy, przy wynagrodzeniu szkody miejsce wyrządzenia szkody;

b) W sprawach karnych:

Miejsce popełnienia czynu karygodnego (forum delicti commissi).

§ 3.

Tok instancyi.

Drugą instancyą zarówno w sprawach cywilnych, jak i w sprawach karnych jest Sąd c. i k. Komendy obwodowej, który ostatecznie rozstrzyga.

§ 4.

Czasokresy do wnoszenia środków prawnych.

A. W sprawach cywilnych.

Czasokres do wniesienia odwołania (przeciw wyrokowi) 1. miesiąc (art. 162 pr. cyw.). Czasokres do wniesienia rekursu (przeciw uchwałom i zarządzeniom Sądu) 7 dni, (art. 167 proc. cyw.).

B. W sprawach karnych.

Czasokres do wnoszenia odwołań (opozycyj) przeciw wyrokom 14 dni (art. 147 proc. kar.).

Czasokres do wnoszenia rekursów (zażaleń) przeciw uchwałom 7 dni (art. 153 proc. kar.).

§ 5.

Język urzędowy.

Językiem urzędowym jest język polski albo niemiecki, a mianowicie zostawia się Sądom gminnym swobodę wyboru jednego z tych języków jako urzędowego.

§ 6.

Forma wyrokowania.

Wyroki i uchwały zapadają w imieniu: »Prawa, ustawy i sumienia«.

§ 7.

Egzekucya wyroków.

Wykonanie prawomocnych wyroków i uchwał sądowych przeprowadzają administracyjne organa gminne, to jest wójtowie, którzy w tym względzie odpowiedzialni są osobiście Komendantowi obwodu i mogą być w drodze administracyjnej karani grzywną do 500 K lub odpowiednim aresztem.

§ 8.

Wykonywanie kar na wolności.

Orzeczone przez Sądy gminne kary aresztu mają być z reguły wykonane przez zamknięcie w areszcie gminnym.

W razie ważnych powodów może wójt wnieść do Sądu c. i k. Komendy obwodowej w Opatowie prośbę o zarządzenie wykonania kary aresztu w aresztach tutejszego Sądu.

Zasądzeni na więzienie mają być odstawieni przez żandarmeryę do więzienia Sądu c. i k. Komendy obwodowej w Opatowie.

§ 9.

Manipulacya pieniężna.

Sędziowie gminni prowadzą pod własną odpowiedzialnością księgi kasowe. Wpisują do nich wszystkie złożone przez strony grzywny, poczem z końcem miesiąca przesyłają je ze spisem do kasy c. i k. Komendy obwodu.

W sprawie opłat i należytości sądowych, w sprawach cywilnych prowadzą Sędziowie osobny wykaz na formularzach, jakie im przesłane zostaną, a uzbieraną gotówkę prześlą również z końcem miesiąca do kasy c. i k. Komendy obwodowej.

§ 10.

Nadzór sądowy.

Nad czynnościami urzędowemi Sądów gminnych czuwa Sąd c. i k. Komendy obwodowej.

Nadzór ten będzie wykonywany:

a) przez peryodyczne, z początkiem każdego miesiąca przez Sędziów gminnych składane, zwięzłe sprawozdania, o załatwionych w miesiącu minionym sprawach cywilnych i karnych;

b) przez doniesienie Sądowi c. i k. Komendy obwodowej, na wyraźne tegoż żądanie, o toku danej sprawy, od wypadku do wypadku;

c) przez wizytowanie na miejscu toku urzędowania i czynności Sądów gminnych, przez delegowanych do tego członków Sądu c. i k. Komendy obwodowej.

§ 11.

Zażalenia.

Niezależnie od wspomnianej w § 2 zasad ogólnych, zwyczajnej drogi prawa, przysługuje stronom prawo zażalenia przeciw postępowaniu Sądów gminnych do Sądu c. i k. Komendy obwodowej, który je ostatecznie rozstrzyga.

§ 12.

Zwolnienie od opłat pocztowych.

Korespondencya Sądów gminnych z władzami wsprawach urzędowych wolna jest od opłaty pocztowej.

§ 13.

Okręgi sądów gminnych.

Obwód sądowy Opatów obejmuje następujące Sądy gminne:

a) S ą d g m i n n y w O p a t o w i e d l a g m i n:

Opatów;

Baćkowice;

Modliborzyce;

Sadowe.

b) S ą d g m i n n y w I w a n i s k a c h d l a g m i n:

Iwaniska;

Gęsice;

Malkowice;

Rembów.

c) S ą d g m i n n y w Ł a g o w i e d l a g m i n:

Łagów;

Grzegorzewice;

Piórków.

d) S ą d g m i n n y w K u n o w i e d l a g m i n:

Kunów;

Boksyce;

Częstocice;

Waśniów.

e) S ą d g m i n n y w C h m i e l o w i e d l a g m i n:

Chmielów;

Bodzechów;

Wojciechowice;

Ruda Kościelna.

f) S ą d g m i n n y w O ż a r o w i e d l a g m i n:

Ożarów;

Czyżew szlachecki;

Julianów;

Lasocin.

§ 14.

Sędziowie samoistni przy Sądzie c. i k. Komendy obwodowej w Opatowie z zakresem działania byłych Sędziów pokoju.

W miejsce dotychczasowego Sędziego pokoju dla miasta Opatowa i Ostrowca wchodzą Sędziowie samoistni Sądu c. i k. Komendy obwodowej w Opatowie.

§ 15.

Uwagi końcowe.

Wymiar sprawiedliwości w Sądach gminnych powinien być sprawiedliwy i szybki, ze względu zaś na mnożące się przestępstwa przeciw cudzej własności zwłaszcza wobec czasów wojennych bezwzględnie surowy.

Ludność wzywa się, aby w razie rzeczywistej potrzeby z ufnością o pomoc do Sądów się zwracała. R ó w n o c z e ś n i e z a ś u p o m i n a s i ę, b y b e z p o d s t a w n y c h s k a r g s t a n o w c z o z a n i e c h a ł a.

III. Mianowanie Sędziów gminnych.

Odpowiednio do zarządzonego pod I. § 3 otwarcia Sądów gminnych w Opatowie, Iwaniskach, Łagowie, Kunowie, Ożarowie i Chmielowie c. i k. Komendant obwodu zatwierdził pochodzących z wyboru współobywateli Sędziów PP. Ludwika Żekowskiego, Antoniego Gawrońskiego, Wincentego Reklewskiego, Czesława Janeckiego, Władysława Świeżyńskiego i Aleksandra Rusockiego w ich urzędzie, a ci złożyli do rąk c. i k. Komendanta obwodu przyrzeczenie, że urząd swój spełniać będą wedle najlepszej wiedzy, »Prawa, Ustawy i Sumienia«.

IV. Zezwolenie na zmianę siedziby urzędowej.

WP. Władysławowi Świeżyńskiemu, sędziemu gminnemu w Ożarowie zezwala się ze względu na zupełne zniszczenie budynku Sądu gminnego w Ożarowie, na przeniesienie siedziby urzędowej do Sobowa.

C. i k. Komendant Obwodu

Waleryan Fehmel, c. i k. pułkownik.

Kraków. — Druk W. L. Anczyca i Spółki.